Teknologiateollisuus

Sähköinen liikenne -toimialaryhmä 11.10.2018

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen. Lausunnossamme käsittelemme liikenteen infrastruktuurin nykytilaa, kehitystä ja haasteita erityisesti sähköisen liikenteen näkökulmasta.

Yleistä

Teknologiateollisuuden Sähköinen liikenne -toimialaryhmä pitää tärkeänä kaikkien uusien vähäpäästöisten teknologioiden infrastruktuurin kehittämiseen liittyviä edistämistoimenpiteitä. Sähköisen liikenteen investointituet latausverkostoon kiihdyttävät sekä julkisen että asuinkiinteistöjen latauspisteverkoston laajentumista edistäen samalla kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden saavuttamista.

Sähköautojen latausmahdollisuudet ovat parantuneet Suomessa selvästi viimeisten vuosien aikana. Pikalatauspisteiden määrä suhteutettuna sähköautojen määrään ylittää reilusti jakeluinfradirektiivin suosituksen ja tukee sähköautoilun kasvua mahdollistaen jo nyt täyssähköautolla liikkumisen suuressa osassa maata. Infrastruktuuri-investointien käyttöaste kasvaa ja päästöt vähenevät täyssähköautojen määrän lisääntyessä.

Latauspaikkaverkoston kasvu jatkuu vahvana osittain investointitukien ansiosta. Kasvua vauhdittavat myös kauppaketjujen sekä muiden yritysten päätökset tarjota latauspalvelua toimipisteidensä yhteydessä. Asuinrakennusten latausinfratuki lisää taloyhtiöiden kiinnostusta järjestää kotilatausmahdollisuuksia.

On tärkeää, että latausverkoston edistämisen ohessa vauhditetaan uusien vähäpäästöisiä teknologioita käyttävien ajoneuvojen määrän kasvua. Suomea sitovien päästövähennystavoitteiden saavuttamisen kannalta on erittäin tärkeätä vauhdittaa erityisesti päästöttömien täyssähköautojen määrän kasvua. Sähköautojen määrän kasvu on edellytys myös markkinaehtoiselle latausverkoston kehitykselle.

Älykäs lataus on välttämättömyys ja samalla sähköautot tulevat vahvemmin osaksi sähköenergiajärjestelmää. Älykäs lataus yhdistää sähköautoilijan latauspalvelut, sähköenergian myynnin ja sähköverkon toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Pikalatausnopeudet kasvavat tulevaisuudessa ja mahdollistavat 300 km:n toimintamatkan lataamisen jopa 15 minuutissa. Ensimmäiset suurteholatausasemat (150 kW) asennetaan Suomeen syksyllä 2018.

Teknologiateollisuus ry
Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Nykyiset infrastruktuurituet sähköiselle liikenteelle aikaistavat investointeja

Määräaikaiset latausinfrastruktuurituet ovat välttämättömiä tarvittavan latausverkoston aikaansaamiseksi. Latauksen älykkyyttä ja erityisesti koti- ja työpaikkalatausta tulee edistää.

Nykyiset infrastruktuurituet
- Julkisten latauspisteiden investointituki
- Latausinfratuki asuinrakennuksille
- Infratuki sähkön liikennekäytön edistämiseksi

Investointituet kiihdyttävät sekä julkisen että asuinkiinteistöjen latauspisteverkoston laajentumista edistäen samalla kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden saavuttamista.

Investointituilla vauhditetaan latauspisteverkoston kasvua ja kannustetaan asuinkiinteistöjen omistajia päätöksentekoon latauspisteinvestoinneista.

Tuet ohjaavat latausverkoston laajentumista monipuolisesti kattaen kotilatauksen, asiointilatauksen, pikalatauksen sekä julkisen liikenteen latausjärjestelmät.

Latausjärjestelmät rakennetaan pääsääntöisesti älykkäinä edistäen sähköisen liikenteen integroitumista osaksi sähköenergiajärjestelmää.

Latausverkoston kehittyminen Suomessa

Latausverkosto ylittää jakeluinfradirektiivin vaatimukset
- Julkisia latauspaikkoja (perus- ja pikalataus) on tällä hetkellä yksi (1) jokaista yhdeksäätoista (19) sähköautoa kohden (BEV ja PHEV).
- Julkisia peruslatauspisteitä (1420 kpl) on yksi (1) jokaista kahdeksaa (8) sähköautoa (BEV ja PHEV) kohden. Määrä ylittää hieman jakeluinfradirektiivin suosituksen.
- Julkisia pikalatauspaikkoja (124 kpl) on yksi (1) jokaista viittätoista (15) täyssähköautoa (BEV) kohden. Määrä ylittää reilusti jakeluinfradirektiivin suosituksen.

Latausverkoston kasvu vahvaa
- Sähköautojen julkisten latauspaikkojen (fyysisesti eri paikoissa) määrä on kasvanut vuoden aikana lähes 90 %. Latauspaikkoja oli kesäkuun 2018 lopussa 608 kpl.
- Pikalatauspaikkojen määrä oli kesäkuun 2018 lopussa 124 kpl.
- Voimakkaimmin kasvoi peruslatauspisteiden (1 420 kpl) määrä.

Sähköisen liikenteen latausinfrastruktuurin kehityshaasteet

Latausverkoston kasvun haasteet liittyvät investointien liiketoimintamahdollisuuksiin. Sähköautojen määrän kasvu edistää latausverkostoon liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia ja kannustaa markkinaehtoisiin investointeihin. Sähköautokannan ollessa pieni investointituet pienentävät riskiä ja madaltavat kynnystä aikaistaa investointeja.

Julkisen liikenteen infrastruktuurin ja muiden suuritehoisten latausasemien käyttöönotto vaatii tyypillisesti enemmän aikaa kuin tuen ehtojen maksimikäyttöönottoaika.

Syyskuun 2019 loppuun mennessä Suomen sähköautokanta on lähes 14 000 kpl. Sähköautojen määrän kasvu ei tällä hetkellä tue markkinaehtoista infrastruktuurin kehitystä. Täyssähköautojen osuus koko sähköautokannasta Suomessa on 16%. Vastaava osuus kansainvälisesti on 60%. Vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla käyttöönotettujen täyssähköautojen osuus kaikista sähköautoista oli 10 %. Täyssähköautojen määrä on liian pieni suhteessa pikalatausasemien määrään.

Koti- ja työpaikkalatauksen osuus kaikesta latauksesta on arviolta 85-90%. Tällä hetkellä latausmahdollisuudet kiinteistöissä ovat rajalliset. Työsuhdeautojen latauksen haaste on koti- ja työpaikkalataukseen liittyvän verotusarvon määrittäminen.

Täyssähköautojen määrän kasvu on ehdoton edellytys päästövähennystavoitteiden saavuttamiselle. Täyssähköautojen määrän kasvua rajoittaa mallivalikoima, hinta ja pitkähköt toimitusajat, mutta lähiajan uudet mallilanseeraukset lisäävät täyssähköautojen houkuttelevuutta. Täyssähköautot edistävät tehokkaimmin liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Sähköautot ja latausverkosto osaksi energiajärjestelmää

Sähköautojen määrän yleistyessä ja latausverkoston kasvaessa voimakkaasti, energiaverotuksessa tulisi huomioida latausasemille rakennettavien sähkövarastojen verottomuus sähköä varastoitaessa. Latausasemilla oleviin sähkövarastoihin voitaisiin siirtää sähköä verottomasti verkon yli luovutettavaksi eteenpäin liikennekäyttöön sähköauton latauksen yhteydessä. Vasta latausasemalla älykkään latauspisteen kautta kulutukseen luovutettu sähkö olisi verotettavaa. Latausaseman sähkövarastosta sähköverkkoon palatutuva sähkö pysyy verottomana, kunnes se käytetään kulutukseen. Sähkön varastoinnin verottomuus myönnettäisiin latausaseman toiminnanharjoittajalle, joka hyödyntää sähkövarastoa sähköautojen latauspalvelun tuottamiseen.

Energiaverotuksessa tulisi huomioida jo tässä vaiheessa suurten sähkövarastojen rinnalla myös pienet sähkövarastot, kuten sähköautojen akut, joita käytettäisiin sähkön välivarastona. Sähkön jakelu- ja siirtoverkkojen sääntely on menossa joustoja suosivaan suuntaan. Pienemmätkin akut auttavat verkkoa ja järjestelmää jatkossa yhä enemmän. Akkujen ja muiden sähkövarastojen määrän kasvaessa hyödyt sähköjärjestelmälle kasvavat. Sähköautoilevat kotitaloudet tulisivat tehokkaammin osaksi energiajärjestelmää, mahdollistaen sähkönvarastoinnin ja kulutusjouston tarjoamisen sähköverkolle.

Pienten sähkövarastojen verottomuus sähköä varastoitaessa avaa kotimaisen edelläkävijämarkkinan ja liiketoimintamahdollisuuksia uusille kysyntäjoustoratkaisuille kuten aggregoitavat sähköautot ja kodin sähkövarastot. Uusien ratkaisujen referenssit kotimaassa edistävät vientimahdollisuuksia.

Sähköisen liikenteen tavoitteita ja ohjaustoimenpiteitä

Sähköisen liikenteen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kattava keinovalikoima

- Hiiletön liikenne 2045 – polkuja päästöttömään tulevaisuuteen
- Ohjaustoimenpiteet minimitavoitteen 250 000 sähköautoa liikenteessä saavuttamiseksi, täyssähköautojen osuutta painottaen
- Välittömät lisätoimet täyssähköautojen määrän vauhdittamiseksi kaikissa käyttäjäryhmissä sekä taloyhtiöissä ja työpaikalla tapahtuvan latauksen edistäminen ovat tarpeen.
- Täyssähköautojen laajamittainen käyttöönotto on välttämätön edellytys liikenteen 50% päästövähennystavoitteen saavuttamiselle ja energiatehokkuuden lisäämiselle
- Määräaikaiset latausinfrastruktuurituet ovat välttämättömiä tarvittavan verkoston aikaansaamiseksi. Latauksen älykkyyttä ja erityisesti koti- ja työpaikkalatausta tulee edistää.
- Täyssähköautojen hankinnan edistäminen kattavasti kaikissa käyttäjäryhmissä sekä hankinnan verotuksen keventäminen (autovero)
- Päästöperusteisuuden lisääminen autojen käytönaikaiseen verotukseen ohjaa kuluttajaa nollapäästöisiin autovalintoihin uusissa rekisteröinneissä sekä käytettyjen autojen maahantuonnissa.

Kunnioittavasti

Heikki Karsimus
Johtava asiantuntija
Sähköinen liikenne -toimialaryhmä
Teknologiateollisuus ry
040 564 9020

heikki.karsimus@teknologiateollisuus.fi
www.teknologiateollisuus.fi